

KUPPEL 16

Kuppel 16

Se trailer

Anton og Emma bor i samme by, men i forskjellige klimasoner. De skulle aldri møtes, men når det skjer må de snu verden på hodet for å være sammen.

Sesong 1

Ekstramateriale

1. Ville bare se en pupp

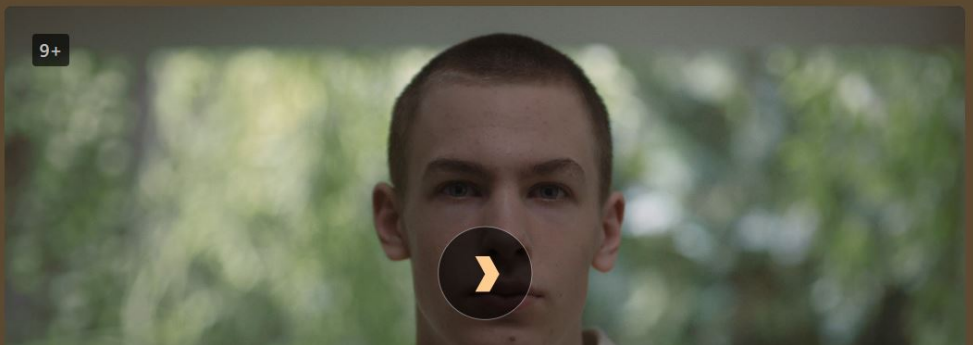
2. Du ville ikke gjort noe sånt du, Anton

3. Jeg hater deg

4. Kosmisk angst

"Å se for seg fremtiden": Thomas Seeberg Torjussen, manusforfatter og serieskaper bak "Kuppel 16", intervjuet av Marte Stapnes

Bjarne Benjaminsen

Dette intervjuet med serieskaper Thomas Seeberg Torjussen er hentet fra [Z Filmtidsskrift](#), og gjengitt med redaksjonens og intervjuerens tillatelse. Intervjuer er Marte Stenseng, redaksjonsmedlem i tidsskriftet og daglig leder for Norsk Filmklubbforbund.

Redax

- Det er lettere å ta en verden du kjenner og ødelegge den. Det er mye vanskeligere å bygge en verden som har blitt bedre. Manusforfatter og serieskaper Thomas Seeberg Torjussen forteller om fremtidsserien *Kuppel 16*.

- Da jeg presenterte dette prosjektet for noen år siden, ble jeg overøst av en veldig teknologioptimisme over hvor lett det skulle bli å lage visuelt slående sci-fi på et norsk budsjett om få år, forteller Thomas Seeberg Torjussen, manusforfatter og regissør av NRKs nye tv-serie *Kuppel 16*.

Riktig så lettvindt eller rimelig ble det likevel ikke. Å bygge en alternativ virkelighet i *Kuppel 16* handler både om det visuelle, og om hvordan ting kan se ut i en fjern fremtid, som klasseforskjeller og hvordan vi interagerer hverandre.

De sjølberga, rike

- Vi har kalt det et historisk drama, satt i fremtiden. Vi ønsket å unngå noen av klisjeene sci-fi-sjangeren er forbundet med, så vi har ikke brukt det begrepet så mye underveis.

Torjussen vil heller ikke kalle det en dystopisk serie, selv om dystopisk sci-fi har blitt en veletablert sjanger.

- Jeg tror det er to grunner til at dystopien er så utbredt. Den ene grunnen er at du ikke har lyst til å være naiv og blåøyd; det er tøffere å si at ting går til helvete. Den andre er at det er lettere å ta en verden du kjenner og ødelegge den. Det er mye vanskeligere å bygge en verden som har blitt bedre.

I *Kuppel 16* befinner vi oss ikke i postapokalypsen, men etter den økologiske kollapsen.

- Etter kaoset har verden igjen funnet et slags ekvilibrium. Verdenen vi har laget er ikke dystopisk, for oss er det et slags best case-scenario. I vårt fremtidsunivers er det ingen atomkrig, for eksempel. Det er ikke folk som spiser hverandre - det er ikke *The Road*. Men noen ting har blitt ødelagt underveis. Det finnes ikke lenger noe FN eller Verdens helseorganisasjon å støtte seg på. Så her må folk velge sine egne sannheter.

Serien handler om Anton (Johannes Blumenthal), som bor i en privilegert del av verden, hvor luften

er fri for virus, og de er skjermet fra terror og forurensning.

- De lever kapslet inn i et materiale vi ikke har funnet opp ennå, og de bor inne i en kuppel. De privilegerte er sjølberga, produserer eget kjøtt og dyrker egne grønnsaker, og trenger bare noen få gjestearbeidere for å få det til å gå rundt der inne.

Emma (Flo Fagerli), er datteren til en av arbeiderne, de som bor utenfor kuppelen under helt andre forhold. Hun møter Anton, og de kommer på ingen måte overens. Men så skjer det noe som gjør at de må samarbeide likevel.

For mange gadgets

På nettsiden til Nordisk Film & TV fond, beskriver Torjussen serien som en metafor for ulikhet, med klimaforandringer som bakteppe. Under pitchingen av prosjektet fremhevet han et ønske om å berøre viktige spørsmål uten at det blir fordummende, og tilføre sci-fi-kjærlighetshistorien mer humor.

Opp gjennom årene har noe av utfordringen med å lage univers annerledes enn våre egne, vært de teknologiske hindringene. Men Torjussen er uansett ikke opptatt av å lage et samfunn som er mest mulig glattpolert og høyteknologisk.

- Jeg har elsket science fiction i litteratur, men har ikke alltid vært like komfortabel med det i film og på tv, særlig fokuset på effekter. Som produsenten min sier, sci-fi har fortsatt et voldsomt fokus på dører som går opp og igjen av seg selv. Det svisjer og svusjer. Men det har Lambertseter senter klart i årevis. Jeg synes det kan bli for sterkt fokus på *gadgets*, og for lite på hva det er ved sci-fi som er bra - som når sci-fi blir en opphøyd allegori over hvordan ting er i dag.

Derfor har det vært vel så viktig å sette teknologien inn i historien slik at karakterene omgås den på samme måte som vi gjør med dagens datamaskiner og smarttelefoner: uten å tenke så mye på det.

- Vi har en flyvende ball som er assistenten til Anton. Vi ville ikke dvelt ved en laptop i rommet i dag, så på samme måte forholder de seg til denne ballen. Den er med, men spiller ikke hovedrollen.

Med 90-åringen som gjennomsnitt

Torjussen sier han som oftest har jobbet med univers han kjenner godt. Som når han har skrevet spillefilmen *Sønner*, skrevet og hatt regi på serier som *Koselig med peis* og *ZombieLars* og har regissert episoder av *Kampen for tilværelsen*.

Men i *Kuppel 16* skal ikke «det at de er i fremtiden» ha noe fokus, karakterene lever hverdagen sin og er ikke forbløffet over å bo i en glasskuppel. Det betyr at Torjussens verdensbygging måtte skje mer tilforlatelig, samtidig som han må forklare seerne noe.

- Vi klipper for eksempel til et klasserom mens de tilfeldigvis har historietime, så du får se hva som har skjedd siden 2020. Noen steder må du inn og bygge verden.

Torjussen har vært særlig opptatt av hva slags samfunnsmessige fremskritt som vil kunne sette sitt preg på et fremtidssamfunn.

- Vitenskapsfolk jeg lener meg på er blant annet Yuval Harari, som har skrevet *Sapiens*. Han har skrevet om hvordan fremtiden kan se ut for de privilegerte, og om innovasjon. På et tidspunkt så stopper innovasjon opp. Flyet, for eksempel, har ikke forandret seg nevneverdig på mange år. Det

flyr fortsatt i 700-800 km i timen og ser fortsatt ut som et fly. Områder det derimot vil skje store fremskritt fremover, er i koblingen mellom bioteknologi og informasjonsteknologi.

- Det betyr at noen i nær fremtid vil kunne bli veldig gamle. Vi har sensorer i kroppen som kan si fra om kreft før det blir farlig, og flere deler av oss kan byttes ut. Flere mener at det første mennesket som skal bli over 160 år, allerede er født.

Kuppel 16 er en måte å se nærmere på hva konsekvensene blir, når noen kan bli veldig gamle.

- For Anton, 15-åringen i vår serie, innebærer det at han nærmest lever som et kinesisk enebarn. Han har mange besteforeldre, oldeforeldre og tippoldeforeldre som lever, så han er nesten på toppen av en geriatrisk pyramide av ros og skjenn.

Når aldersgjennomsnittet i samfunnet blir 90 år, vil det være flere ting som ikke ser så kult ut for en 15-åring. I kuppelen ser det for eksempel ut som en botanisk hage, for i et slik samfunn vil det organiske og botaniske gi høy status.

- På samme måte som vann har blitt et veldig statussymbol i ørkenen for araberne nå i dag, siden det er en mangelvare. I *Kuppel 16* ville vi vise frem at de har blomster og sommerfugler - og at det ser veldig pent og fint ut om du er 80-90 år, men at det kan være ganske kjedelig for en 15-åring.

Hvordan prater vi sammen i fremtiden?

Å lage et troverdig univers for hvordan vi kler oss i fremtiden eller bygger glasskuper for å leve i, krever høy presisjon. Er det noe tilsvarende rom for å tenke nytt rundt hvordan vi prater eller ter oss over hundre år frem i tid?

- Jeg har jobbet som journalist i *Typisk norsk*, jeg er sønn av en bibliotekar, jeg er over gjennomsnittet interessert i lingvistik. Å forsøke seg på å lage et fremtidsspråk måtte jeg dessverre gi opp. Det eneste jeg har gjort med *Kuppel 16* er å fjerne engelsk. Jeg vet ikke om folk dermed tolker det dithen at det kulturelle hegemoniet er over. Også har jeg i tillegg lagt inn at de sier noen få ord på kinesisk, men der har jeg med vilje vært litt vag med NRK om hva de egentlig sier.

Torjussen er frustrert over at det skal være så vanskelig å løsrive seg fra tanker vi har om hvordan vi kommer til å oppføre oss - for det vil garantert se veldig annerledes ut i fremtiden.

- Jeg har lett etter måter å gjøre dette på. Guttene mine - jeg har to sønner - de klemmer vennene sine på en måte som jeg ikke gjorde da jeg var yngre. Det er et fremskritt. Jeg hadde lyst til å forsøke å forskyve noen av måtene vi oppfører oss på. I serien har vi forsøkt å være optimistiske på vegne av mennesket, selv om vi er pessimistiske på vegne av planeten. Det er ingen grunn til at mennesker skal bli hierarkiske og miste humoren sin bare fordi de er i fremtiden. Når du ser en sci-fi fra 80-tallet der en mann og en kvinne sitter i en flyvende bil, så er det ikke bilen som føles mest utdatert, men kjønnsrollene - hvordan mannen og damen snakker med hverandre.

Torjussen har lagt inn noen små drypp av hvordan dette kan ha forandret seg frem til tiden *Kuppel 16* foregår i.

- I første episode står Anton opp, og moren hans spør om han har pusset tennene, om han har mediterert og onanert - for nå har onani inngått i daglig helse og som noe helt selvsagt. Så får slike detaljer stå for en større helhet. Folk må gjerne se gammel sci-fi og se om de henger seg opp i at folk ikke snakker på en måte som de kanskje vil i fremtiden. Men som regel henger vi oss jo ikke opp i det aspektet. Vi ser mer på om flyveskateboardene ser ekte ut.